

Haapsalu kodu- kohvikute pidajad

trotsisid vihma ja tuult ning
võõrustasid sadu inimesi. Lk 4

Generaatorival- miduse saavad

riigi toel kolmteist Lääne-Nigula
hoonet. Lk 3

Lääne Elu

EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÖLTUMATU AJALEHT

TEISIPÄEV, 13. AUGUST 2024 | NR 92 (5083) | 1,50 €

Georg Paaliste

hakkab kahe
nädala pärast
kartulit võtma.
Lk 3

TEE KINNI

Ramsi tippu sel aastal veel lahti ei tehta

Kuigi kohus otsustas, et Ramsholmi omanik peab Ramsi tee värava avama, seda sel aastal ilmselt siiski ei juhtu, sest vallapoolne asjaajamine on vaibunud.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Mullu detsembris otsustas riigikohus, et ei võta Ramsholmi omanike Priit ja Signe Kotka kaebust arutlusele ning seega jäi kehtima Tallinna ringkonnakohtu otsus, millega kuulutati Ramsi tee avalikult kasutatavaks.

Kuigi Lääne-Nigula vald sai kohtus Ramsholmi kinnistu omanike üle võidu, ei osanud vallavanem Janno Randmaa jaanuaris veel öelda, mismoodi seitse aastat lukus seisnud Ramsi tee värav taas lahti saadakse.

Ramsi tipus muutusteta

Pool aastat hiljem on Ramsi neeme tippu olukord muutusteta. Sõidutee värav on lukus, edasi pääseb vaid jalgvärava kaudu. „Mul on täielik rahu ja vaikus,” ütles Kotkas ja avaldas lootust, et vallajuhid on Ramsi ära unustanud.

Muutunud on aga poolsaare tippu suunduva tee sulgeva värava üldvaade, sest varem värava kohal ripunud silt „Ramsholmi talu” on kadunud. „Kõva torm oli, see puhus mul sildi maha,” ütles Ramsholmi peremees eile Lääne Elule.

Kotka tunnetatav rahu ja vaikus on näiline, sest vallaametnikud plaanivad värava avamise nõudmisega edasi liikuda. „Valmistame ette vallavalitsuse korralduse eelnõu ettekirjutuse tegemise ja sunniraha hoiatuse kohta,” ütles valla õigusnõunik Andrus Post kaks nädalat tagasi Lääne Elule.

Eile polnud Kotkas vallavalitsuse korraldust veel kätte saanud. „Mina arvan, et inimestele tuli lihtsalt mõistus koju, et talude väravaid ei murta lahti,” ütles Kotkas.

„Minu seisukoht pole muutunud, arvan, et see on tegevus, millega ei peaks tegelema,” lausus Kotkas. „Minu jaoks on elu vaikus ja rahulik. Kõik on hästi. Need, kes meil oma külas on, käivad seal [Ramsi poolsaare tippu] kalale ja teiste jaoks on avatud kaks sadamat Noarootsis –

Ramsi neeme tippu viiv tee on vaatamata kohtuotsusele endiselt suletud.

URMAS LAURI

Hara ja Österby. Kõik on ära harjunud tänase olukorraga. Ma ei näe, et kuskil oleks praegusel hetkel mingi probleem, mida tuleks likvideerida.”

Lääne-Nigula vald on aga seda meelt, et kohtuotsus tuleb täide viia ning poolsaare tippu viiv tee liikluseks avada.

Õigusnõunik Post ütles, et kui Kotkas on valla korralduse kätte saanud, on tal 30 päeva aega sellega tutvuda ja anda oma arvamus. „Seepeale võtame korralduse vallavalitsuses vastu ja saa-

dame talle täitmiseks. Kui ta seda ei täida, teeme uue dokumendi asendustäitmiseks, siis tuleb juba kohtutäitur väravat jõuga eemaldama,” kirjeldas Posti asjade edasist võimalikku kulgu.

Kõiki valla esitatavaid dokumente on Kotkal võimalik vaidlustada halduskohtus. „Seega, ma ei näe hetkel võimalust, et see värav veel selle suve lõpuks saab eemaldatud, aga me tegeleme selle teemaga kuni lõpuni,” lausus Post. „Kotkal pole mingit õigust takistada tee avalikku ka-

sutamist, kuna kohtuotsus on jõustunud, aga eks ta võitleb ka lõpuni.”

Kotkas on seda meelt, et kui avalik võim läheb kuskil midagi tegema, siis peab olema probleem, mida likvideeritakse. „Täna mina ei näe seda [probleemi]. Ja nad [vallajuhid] ei ole suutnud seda probleemi ka sõnastada. Minu jaoks on olukord normaalne ja mõistlik. Ja nii peabki olema,” lausus Kotkas.

Seda, kuidas asjad edasi liiguvad, Kotkas ennustada ei os-

ka. „Pole õrna aimugi. Parem, kui ei teeks [vallavalitsus korraldust]. Ja kui teevad, eks siis peab mõtlema,” lausus Ramsholmi omanik.

Ramsholmi saaga

Signe ja Priit Kotkale kuuluva Ramsholmi kinnistu kaudu viib Ramsi tee poolsaare tippu olevale Lääne-Nigula vallale kuuluvale 0,55 hektari suurusele Ramsi puhkekohale.

Kotkad ostsid Ramsholmi kinnistu sügisel 2016. Järgmise aas-

ta mais paigaldasid nad kinnistu piirile Ramsi teele väravad – autoga sealt edasi ei pääse, kuid jalakäijatele ja ratturitele mõeldud läbipääs pole lukustatud.

Augustis 2021 otsustas vallavolikogu määrata Ramsi tee avalikult kasutatavaks.

Kotkad kaebasid ka selle otsuse kohtusse. Tallinna ringkonnakohtu otsusega jäi õigus Lääne-Nigula vallale, see otsus jäi jõusse, sest riigikohus teatas 12. detsembril 2023, et ei võta asja arutusele.

Lääneranna kergitab taas vallaametnike palka

Lääneranna volikogu hakkab neljapäeval taas arutama vallavalitsuse ametnike ja töötajate palgatõusu.

Kavas on muuta Lääneranna vallavalitsuse ametiasutuse palgajuhendi lisas sätestatud põhipalkade ülempiire. Viimati suurendas volikogu palgaastmestiku mullu detsembris, mil muudeti alates 2019. aastal kehtinud palgamäärasid. Muudatus on tingitud vajadusest ametnikele, eel-

Lääneranna vallavanem Ingvar Saare.

URMAS LAURI

kõige tippspetsialistidele, konkurentsivõimelist töötasu pakkuda.

„Kehtivad palgamäärad ei võimalda teatud ametikohtadele ametnikke leida,” põhjendatakse muudatuse vajadust määruse eelnõu seletuskirjas. „Eelnõu kohane muudatus annab võimaluse ametikohale vastavate personaalsete läbirääkimiste pidamiseks eelarvega kinnitatud palgafondi piires,” selgitas vallavanem Ingvar Saare.

Enim tahetakse kergitada nõunike ja tippspetsialistide palga ülemmäära, tõstes seda 3500 euroni. Kuni detsembrini oli neil ülempiiriks 2000, seejärel 2500 eurot.

Ka osakonnajuhatajate palga ülemmääraks kehtestatakse 3500 eurot.

Kuni detsembrini oli see 2500, seejärel 3000 eurot.

Keskastme spetsialistide ülempiiriks seatakse 2300 eurot ning

noorempetsialistidele ja tööliste 2000 eurot.

Palgaastmestiku muutusega saavutab Lääneranna vald ligilähedasel Lääne-Nigula vallas juunis kehtima hakanud taseme.

Lääne-Nigulas on töölistel palga ülempiiriks 1500 eurot, keskastme spetsialistidel 2500 ning tippspetsialistidel ja osakonna juhatajail 3500 eurot.

URMAS LAURI

● JUHTKIRI

Tee jääb suletuks

Vaidlus läbi Ramsholmi kinnistu Ramsi tippu viiva Ramsi tee sulgemise kohta on kestnud juba aastaid ja käinud kohtustki läbi. Viimane otsus selle kohta tuli mulle detsembris, mis ütles, et omanik peab Ramsi tee avama.

Ometi vilistavad mõlemad osapooled kohtuotsusele: omanik ei ole lootuses, et vallavalitsus on teema unustanud, teed avanud ja Lääne-Nigula vallavalitsus pole enam kui kaheksa kuu jooksul omanikku kuidagiviisi selleks ka sundinud. Selge on see, et sel aastal värvavat lukust lahti ei tehta.

Vaidlus on kestnud aastaid ja tee omanik ütleb, et ei ole probleemi, mida värvava avamisega lahendada, sest kohalikud kasutavad teist teed ja kaugemalt tulijatele on olemas teised sadamad. Samuti on tee Ramsi tippu jalakäijatele avatud. Kinnistu omanikul on taluhoovis vaikus ja rahu.

Vallavalitsus siiski avalikuks kasutuseks määratud teed avada soovib. Jaanuaris, pärast kohtuotsuse laekumist, ei teadnud vallavalitsus veel, kuidas seda teha. Nüüd on see vallajuhtidele teada: peagi saab tee omanik Priit Kotkas Lääne-Nigula vallavalitsuselt ettekirjutuse ja sunniraha hoiatuse. Ometi ettekirjutuse saatmisega vallavalitsus ei kiirusta, eile ei olnud Ramsi talu omanik veel selle kohta ametlikku teadet saanud. Kui ettekirjutus ja sunniraha ei aita, läheb värvavaid avama kohtutäitur.

Sesugune asjade seis paneb küsima, kas vallavalitsus ka tegelikult tee avamist soovib või tuli lihtsalt nüüd vahepeal ununenud kohtuotsus meelde. On ju peaaegu kolmveerand aastat olnud aega, et maaomanikku sundida teed avama, ometi on kõik alles mõtte tasandil. Korralduse saatminegi on võtnud nädalaid aega. Sellele reageerimiseks on maaomanikul veel kuu aega. Millal ükskord juhtum kohtutäiturini jõuab ja kuidas see välja nägema hakkab, on veel teadmata. See kõik lubab arvata, et kaheksa aastat suletud teed veel tänavu keegi avama ei hakka.

● TEISED LEHED

Kentsakuse jaht?

SIRP. Meie väikestes linnades on põnevat uudistamist, kirjutab Karin Paulus. Põlva kultuurikeskuse juures on püsti kraana ja seega ka arutelu, et ega siingi lõrtsita ära linna sümbolit, raisates asjata raha, sest peo- ja mängupaiku on justkui üleliigi. Nimelt rajatakse linnust meenutava hiidhoone katustele taevaparki.

Näib, et ilmselt praegu – aga vististi ikka juba varemgi – köidavad meid eriskummalistest ruumidest saadavad elamused. Turism majandusvaldkonnana on soosinud tegema hooneid ja ettevõtteid, kuhu varem tavalisel inimesel asja ei olnud. Nõnda näidatakse linnainimesele kord aastas taludes kana ja kukke ja vahest ka lehmakooki; roheluse kõrval tehakse väljasõite jäätmejaama ja vee puhastuskeskuse, Tõravere teleskoobitorni on suveks vallutanud kunst. Venemaal ning mere ja jõe kohtumist vaatepildina pakub Narva jõe suudmes olev 30meetriine tuletorn, mis on augustist alates rahvale avatud kaheteistkümnemes majakas.

Ent vahest ongi meie elu kurioositeetide kogumine? Kurnikesti ilmelt sündisid ju esimesed kunsti ning ka muude esemete kogud ehk siis pikemas vaates muuseumid kolleksionääride imelike asjade kambrist. Ja imesid otsime ehk nüüdki?

● LAUSELAEN

„Oleks meil olnud ilusad väiksed talud, Eesti oleks õitsenud! Sest Eesti talud on kogu aeg õitsenud!”

Kallehansu talu perenaine Päivi Viik. Lääne Elu, 10. august 2024

Üldplaneeringu koostamine kui kogukonna tuleproov

Vormsi vald on koostamas üldplaneeringut ja nagu oli arvata, on see kired lõõmama puhunud.

Samal ajal teavad kõik kogend planeeringukoostajad, et planeeringuprotsess võibki olla valulik, eriti kui kogukonnas on ühine väärtusruum lõpuni paika sättimata.

Üldplaneering peaks väljendama tasakaalustatult kogukonna huve paiga ruumilise arengu osas. Sealjuures on kohaliku omavalitsuse ülesanne kogu protsessi vältel kaalutleda erinevaid vajadusi ja sellega seotud inimeste erinevaid seisukohti. Üheks ja kindlasti keeruliseks ülesandeks on avaliku huvi sisustamine. Ilma aga ei saa, sest vaid nii saab põhjendada otsustustes eelists, mille mõte on tagada üldised hüved või vältida hüvedele tekkida võivat kahju.

Avalikuks huviks on planeerimisel üldiselt keskkonna-, looduse ja pärandi kaitse või siis otsuste õiguspärasuse tagamine. Need on hüved, millest saab kasu suurem hulk inimesi sõltumata kellegi isiklikest soovidest või huvidest.

Vormsil on üks olulisemaid kokkulepituid eesmärke püsielu (st saarel aasta ringi elavad pered ja nende elukvaliteedi tagamine) hoidmine ja arendamine saarel. Teine on Vormsi omanäolisuse, mis väljendub nii kultuurilises pärandis kui rikkalikus looduskeskkonnas, hoidmine. Üldplaneeringu lähteseisukohad neid aluspõhimõtteid ka silmas peavad.

Teravam diskussioon on peale esimese eskiisi kokku saamist ja avalikustamist tekkinud avalike huvide vastandamisest – ühelt poolt on keskkonnasõbralikkus ja loodushoid saare arengukavaga kokkulepituid arendustegevuste põhiliseks teljeks, teisalt nähakse loodushoiu arengu liigset piirajat. Ühelt poolt on saarele iseloomulikud avarad maastikud, rannarootsilik külastruktuur ja arhitektuur väärtuseks, teisalt ei lepita omandi kasutamisel tingimuste seadmisega, mis aitaks neid säilitada.

Ühelt poolt oodatakse kogukonna otsustavust lageriade piiramisel, teisalt nähakse selleks tehtud sammudes ettevõtluse ja tulu teenimise võimaluste piiramist. Sellised vastandused on iseenesest loomulikud, planeeringu koostaja ülesanne on koguda piisavalt infot erinevate otsuste võimalike mõjude kohta, otsuseid ühes nende mõjudega seejärel kaaluda ja otsida lahendusi, kuidas vastandamise asemel väärtused koostoides üksteist toetama saada. Seda kõike saab teha kaasavalt ja ühes huvitatud osapooltega.

MARIS JÕGEVA, Vormsi vallavanem

Milline otsus on poliitiline, milline teadmispõhine?

Üldplaneeringu koostamine on demokraatlik ja poliitiline protsess, aga mis ühe jaoks on demokraatlik, ei pruugi teise jaoks seda üldse olla. Hoolimata väikesest kogukonnast, mis võimaldab sügavuti minevat arutelu, on Vormsil palju neid, kes nõuavad häälekalt üksikuteski otsustes esindusdemokraatlikku hääletamist, selmet otsida arutleva kombel lahendusi, mis kogukonna ühise visiooni kirjeldamiseks ja elluviimiseks kokku tooks. Planeerimisel, kus kõige olulisemal kohal on kogukondlik kokkulepe, ei pruugi jõuga kehtestatud otsused hiljem töötada. Aega ja kannatlikkust nõuab ka teadmispõhine lähenemine – mida suurema kaaluga on otsus, seda enam vajavad selle mõjud hindamist, mõistmist, arvestamist. Kuigi esialgu eeldas ka planeeringu lähteülesanne tavalisest kiiremat protsessi, on tänaseks selge, et lahendamata küsimusi on rohkema aja võtmiseks piisavalt palju. Kindlasti ei saa paremat poliitikat eeldades, isiklikele seisukohtadele või huvidele tuginedes või siis eksperte ja nende järeldusi naeruvääristades, küll aga küsimusi esitades, eksperte usaldades, eesmärgile keskenduvaid arutelusid pidades ja vastuste leidmiseks aega võimaldades.

Väikeses kogukonnas on kõik isiklik

Ühelt poolt tegeleb üldplaneering üldiste lahendustega, teisalt mõjutavad need üksikisikute võimalusi ühises toimumisruumis. Raske võib olla eristada piiri, kus suurema arvu isikute erahuvi läheb üle avalikuks huviks ja kus jääb see häälekaks, aga siiski erahuviks. Vallavanemana olen tajunud protsessis, kus tekivad selged äärmused, konfliktid – tasakaalustaja rollist tulenevalt ei tohi poolt valida, aga kui seda ei tee, oled mõlema poole jaoks otsustamatu või siis oma eelistustest kaldu „vastasleeri”.

Minu isikliku arengu kujunemise tee on õpetanud, et vastutus avalikus sektoris, lähtudes kogukondliku valitsemise printsiipidest, tähendab koosloomeks tingimuste loomist. See tähendab pingutamist selle ni-

mel, et kogukonnas tekib ühtsem arusaam avalikust huvist ja kogukonna tuleviku mõjutavatest eesmärkidest, nende poole liikumiseks vajalikest tegevustest. Tean, et ühisele meelele jõudmisest tekib indkoostööks ja kokkulepete alusel tegutsemiseks. Seepärast ei usu ma ülesandesse võtta planeerimisprotsessis jõulist ja kindlaid valikuid soovivat rolli. See ei aitaks ühtki, ka Vormsi kogukonda edasi.

Senine, pea kaks aastat kestnud Vormsi valla üldplaneeringu koostamise protsess pole kindlasti läbikukunud. Jah, see on viinud volikogu esimehe tagasiastumiseni, mõned saareelanikud on loobunud aruteludes osalemisest ja üldplaneeringu eskiisile tehti ettepanekuid nii palju, et need ei mahtunud sajale leheküljele. Ka protsessi haldamine on osutunud ressursimahukamaks ja sellest tulenevalt on tekkinud kaasmises ja kommunikatsioonivigu.

Tänaseks olulisemaks vahetulemuseks on arusaam sellest, millistes küsimustes ollakse kogukonnas erineval meelel, millised lahendusideed vajavad mõjude osas täiendavat analüüsi (ja võib-olla nad ei olegi parimad) ja millised olulised küsimused on liialt vähe tähelepanu saanud. Nende teemadele saabki edaspidises keskenduda. Erimeelsused ei peaks heidutama, need aitavad paremate lahenduste leidmise poole liikuda.

Oleme väga keerulise protsessi keskel, aga kui saare erinevates seltskonnades küsida, mida tulevikult oodatakse, jõutakse ikka samani: Vormsi eripära peab säilima, kooli on vaja lapsi ja saarele püsivalt elavaid inimesi ning kohalik ressurs tuleb kohalike inimeste heaks paremini kasutusse võtta. Kuidas nende eesmärkideni Vormsil ruumilise planeerimise abil jõuame, on täna veel kokku leppimata. Avaliku huvi saab sisustada ainult arutelude kaudu ning olen kindel, et just tasakaalule suunatud arutelu aitab Vormsi lahendusteni, kuidas rohkemad pered valiksid saare koduks ja saarel püsivalt elavate inimeste sissetulekud kasvaksid. Vormsi väärrib koosloomelisi otsuseid, mis aitavad ka kogukonna tugevamaks. Seepärast loodan ma väga, et mitte keegi ei jää edasistest aruteludest kõrvalle, on tahtmist üksteist kuulata ja arvestada. Üldplaneeringu eelnõu saab lähtuvalt väljapanekul saadud tagasisidest ja Vormsi vallavolikogu moodustatud juhtkomisjoni seisukohtadest sügiseks korrigeeritud ning läheb uuesti tagasisidestamisele.

Ühelt poolt oodatakse kogukonna otsustavust lageriade piiramisel, teisalt nähakse selleks tehtud sammudes ettevõtluse ja tulu teenimise võimaluste piiramist.

NÕUANNE

Lugeja küsib: kas öötootajal peab olema kõrgem töötasu

Keda peetakse öötootajaks? Kui pikk võib olla öötootaja tööpäev ja kas tal peaks olema kõrgem töötasu?

Vastab Vladimir Logatšev, Tööinspektsiooni juhtiv nõustamisjurist: Öötootaja on töötaja, kes tavaliselt töötab ööajal vähemalt kolm tundi oma igapäevases tööajast. Tegemist on töötajaga, kes regulaarselt oma tavalise töö käigus töötab öösel. Näiteks kui töötaja töötab viis tööpäeva 40 tundi nädalas ja vähemalt 15 tundi on ööajal (töö ajavahemikus kell 22–6), siis on ta öötootaja. Öötootaja on ka töötaja, kes regulaarselt öisel ajal tööd ei tee, aga peab teatud perioodidel aastas öösel töötama. Teisisõnu töötaja, kes töötab töönaoliselt ööajal teatava osa oma iga-aastasest tööajast.

Selle, mis ajast hakatakse aastast perioodi lugema, paneb paika tööandja lähtuvalt ettevõtte töökorraldusest.

Kui töötaja (sh öötootaja) tööaeg langeb ööajale, peab tööandja maksma töö eest 1,25-kordset töötasu, kui ei ole lepitud kokku, et töötasu juba sisaldab tasu ka ööajal töötamise eest. Kui tööandja ja töötaja sõlmivad kokkuleppe, et töötasu sisaldab ööajal töötamise eest saadud tasu, tuleb tööandjal jälgida, et öisel ajal tööd tegev töötaja saaks ka tegelikult võrreldes ainult päeval töötava töötajaga kõrgemat töötasu.

Öötootaja ei või töötada keskmiselt rohkem kui kaheksa tundi 24-tunnise ajavahemiku jooksul seitsmepäevase arvestusperioodi kohta. Tema keskmise tööaja arvutamisel seitsmepäevase arvestus-

perioodist tuleb välja arvata 24-tunnine periood (7 päeva – 1 päev = 6 päeva). Seega saab öötootaja töötada seitsmepäevase arvestusperioodi jooksul maksimaalselt 48 tundi (keskmiselt kaheksa tundi päevas kuue päeva jooksul). Tegemist on absoluutpiiranguga ja töötundi arv 24 tunni kohta ei tohi mingil juhul ületada kaheksat tundi.

Õine töötamine häirib keha bioloogilist kella, uni lüheneb ja tekkida võivad meeleolukõikumised. Lisaks on uuringud leidnud, et öösel töötamine võib põhjustada vähi. Näiteks pikki aastaid öövahtustes töötanud naistel on suurem risk haigestuda rinnavähki kui nende päeviti töötavatel sookaaslastel. Seega on öötootajal oluline jälgida oma tervist ning tööja puhkeaja.

● PÖLLUMAJANDUS

Talvekartul tuleb tänavu vara üles võtta

Eesti kaitsmata mahe-kartulipõldudel laiutab lehemädanik. Lääne-Eestis pole lugu õnneks väga hull.

ANDRA KIRNA
andra@le.ee

Maaelu teadmiskeskuse kartulilaretaja Terje Tähtjärvi ütles, et lehemädanik on Eestis kohal ja kahjustab kaitsmata põlde. „Tänavune suvi on kartuli-lehemädaniku tekitaja jaoks väga soodne – soe ja niiske. „Kartulimädaniku põllul levib tõeline seene lõhn. Varasemate sortide lehed on kuivlaikus peaaegu surmanud. Varsti pole võimalik eraldada, kus mingi kahjustaja tegutseb,“ ütles Tähtjärvi. Kartuli lehemädaniku tuleb tõrjuda enne haigustunnuste ilmumist. „Õige aeg pritsida oleks olnud palju varem,“ ütles Tähtjärvi ja lisas, et taimekaitsevahendite jääke on põhjalikult uuritud. „Mugulatest ei ole me kunagi midagi leidnud,“ sõnas Tähtjärvi. Ta rääkis, et kui pritsida ei taha, tuleks kasvatada varasemaid sorte ning vahetada põldu.

Suurimal Läänemaa kartulikasvataval Veiko Lättil Künka talust on põllud ilusad. „Meil on hästi, meilt pole ka suuremad viimasajud üle läinud, kõike on olnud normaalselt,“ ütles Lätt. Künka talu põllul kasvavad hlistest kartulisortidest Saksa sortid „Esmee“, „Soraya“ ja „Lilly“. „Need on meil õigustanud ennast saagikate ja üsna haiguskindlate,“ sõnas Lätt. Ka teeb Künka talu ennetavalt lehemädanikutõrjet. „Ei saa muidu, eriti kui märjem aasta on,“ sõnas Lätt.

Kartul mitmel põllul

Anu ja Jaak Otisalu kasvatavad Läänemaal mahekartulit ega kasuta taimekaitsepreparaate. „Kõik oleneb põllust, kuidas kusa,“ ütles Anu Otisalu. Nemad on riske hajutanud ja kasvatavad kartulit mitmel põllul. „Ka pole see meile põhitegevus. Peamine põhjus on ikka, et oleks endal kartulit ja et oma kanadel oleks sööta,“ rääkis Anu Otisalu, lisades, et see, mille nad Oru OTTil maha müüvad, on põhimõtteliselt ülejääk. „Enamasti müüme küll varasemat,“ ütles ta.

„Tõsi, tänavu on loodus tava-
parasest kahe nädala jagu ees ja

Raudsepa talu peremees Georg Paaliste hakkab kahe nädala pärast kartulit võtma.

ANDRA KIRNA

nii on ka kartuliga. Oktoobrini ei saa sel aastal küll kartulivõtuga oodata. Ja kuna meie kartulit ei pritsi, eks siis peame valima pigem kohta, kus kasvatada, ja sorti,“ rääkis ta. Viimasel ajal kasvatavad Otisalud „Esmeed“ ja „Ranomiti“.

Otisalude kartulipõllud asuvad Linnamäel, Salajõel ja Võntkülas. „Võntkülas tõesti enam pealseid praktiliselt ei ole. Salajõel oli ka vesi vagude vahel, aga seal vast läheb ära. Vahel olen mõelnud, et Võntkülas peaks riisikasvatusele üle minema,“ muigas Anu Otisalu.

Mardikad kallal

Jaak Otisalu rääkis, et praegu teevad kartulitele põllul kõvasti liiga kartulimardikad. „Neid tuleb juba kaks korda päevas ära korjata. Nüüd tuleb mullast välja juba selle suve teine põlvkond kahjureid,“ ütles Jaak Otisalu.

Georg Paaliste, kes Linnamäe lähedal kartuleid kasvatav, oli üsna optimistlik. „Kartul on kasvanud ilus. Lehemädanik jõudis põllule umbes kaks nädalat tagasi. Nii et pealseid enam palju järel pole. Tuleb need ära purustada ja vast kahe nädala pärast saab kartulit üles võtta. Praegu on koor veel lahti,“ ütles Paaliste oma kartulipõldu vaadates. Talvekartulina kasvatav Paaliste Laurat. Samuti mahedalt, ilma taimekaitsevahenditeta. Varajase kartuliga „Finka“ on ta väga rahul. „Kasvas ilus, koor on ka väga puhas ja ma pole vist nii vara kunagi kartulit saanud, jaanipäeva paiku sain juba müüa,“ sõnas Paaliste. Temagi kasvatav kartulit pigem enda ja sugulaste tarbeks, aga jätkub ka müümiseks.

Kartuli-lehemädanik on kõige levinum kartuli ja tomati haigus. See levib eostega õhus ja vees ja võib oodata taimi ka saastunud mullas, eriti hästi sooja ja niiske ilmaga. „Taimed lehed hävivad ja kui fotosünteesi enam ei toimu, ei saa mugulad edasi kasvatada,“ rääkis Tähtjärvi. Väga niiskel suvel, kui haigusetehtajad jõuavad mugulateni, võib neil tekkida pruunmädanik,“ lisas ta.

● LÜHIDALT

Martna kinnistud jäid müümata

Lääne-Nigula vallavalitsuse korraldatud enampakkumine Martna küla kinnistute Putkaste tee 1 ja 3 müügiks nurjus.

Mõlemal kinnistul asusid amortiseerunud elumajad, mille Lääne-Nigula vald mõne aasta eest lammutas.

Tähtjaks ei laekunud kummagi kinnistu ostuks ühtegi pakkumist.

„Vallavalitsus langetas oma 6. augusti istungil kinnistute hinda ja otsustas need uuesti müüki panna. Loodetavasti juba järgmisel nädalal,“ ütles Martna osavallavanem Karl Kalamees.

Vallavalitsus langetas mölema kinnistu alghinda 1000 euro võtta. Nüüd võib Putkaste tee 1 kinnistu omanikku vahetada vähemalt 11 000 euro eest. Putkaste tee 3 kinnistu uus alghind on 9000 eurot.

Andra Kirna

Volinik annab töötasu külaseltsile

Taebala osavallakogu liige Jüri Bachman annab alates augustist osavallakogu töötasu Turvalepa külaseltsile.

„Olen seltsi asutajaliige,“ märkis Bachman. Väike selts elab liikmemaksudest, aga ka annetustest. „Tegelikult võtsin malli Taebala osavallakogu liikmelt Mikko Lõhmuselt, kes annab oma töötasu Taebala külaseltsile,“ ütles Bachman. „Mõtlesin, et miks ma ei võiks väikese panuse anda.“

Osavallakogu liige saab istungi pealt 50 eurot, kokku tullakse kord kuus või üle kuu. „Kuidas parasjagu tarvidust on,“ ütles Bachman. Laias laastus saab selts Bachmanilt 500 eurot aastas.

Bachman märkis, et selts ehitab kōlakoda. „Väikest avatud hoonet, kus koos käia,“ ütles Bachman. „Saime juba sarikad püsti ja roovitise peale, aga siis lükkas torm ja tuul hoone pikali.“ Tuli kõik maha lammutada ja uuesti pihta hakata. „Nüüd saime sarikad uuesti püsti ja osa roovitist ka,“ ütles Bachman.

Turvalepa külaselts on asutatud 2015. aastal ja seal on 40 liikme ringis.

Kaie Ilves

Lääne-Nigulas saab generaatori-valmiduse 13 hoonet

Lääne-Nigula vald valis välja ettevõtte, kes loob 13 hoonetele generaatori ühendamise valmiduse.

„Elektritööd,“ selgitas Lääne-Nigula vallavalitsuse liige Katrin Viks. Üheksale hoonetele tuleb valmidus luua, nelja hoone puhul on see juba loodud, aga tuleb seadistada. Viksi sõnul on tegemist kooli- ja valdajadega, millest saavad vajadusel evakuaatsioonipunktid.

Lääne-Nigula vallavalitsus tege ettepaneku seitsmele võimalikule pakkujale, pakkumisi laekus üks ja vallavalitsus tunnistas sobivaks ettevõtte Lightup Consulting, kes teeb töö ära veidi alla 26 000 euro eest.

Kohalik omavalitsus sai kriisiks valmisolekuks ligi 50 000 eurot päästeameti toetust, mille eest ostis viis generaatorit, kolm väikämilat ja sada komplekti magamisvarustust. Et generaatoreid saaks kasutada, luuakse toetuse eest ka ühendused. Generaatoreid saab siis viia sinna, kus neid parasjagu vaja on.

Üks generaator oli kohalikul omavalitsusel juba enne ja seda on ka tarvis läinud. 2023. aasta oktoobritorm viis Linnamäelt elektriri Oru hooldekodu varustus 24 tundi elektriga generaator.

Kaie Ilves

Juulis vedasid suursaarte parvlaevaliinid rekordarvu sõidukeid

Tänavu juulis teenindas TS Laevad Saaremaa ja Hiiumaa liinidel kokku 405 980 reisijat ja 170 868 sõidukit.

Seejuures oli reisijaid üks protsent vähem, sõidukeid aga kaks protsenti rohkem kui mullu juulis. 2024. aasta juuli sõidukite arv liinidel kokku jäi ülinapilt, 0,1 protsenti, alla 2021. aasta juulist pärinevale sõidukite kuurekordile 171 100 sõidukit.

TS Laevade teenindus- ja komertsvaldkonna juhi ja juhatuse liikme Katrin Aroni sõnul oli juuli sõidukite rekordi tõenäoliselt põhjuseks saartel toimunud kontserdid, spordisündmused ja populaarsed festivalid nagu Saaremaa Ooperipäevad, I Land Sound, Saaremaa Summerfest, Hiiumaa Folk jmt. „Suursaartel korraldatakse palju populaarseid üritusi, mis

Juulis vedasid parvlaevad tavapäratult palju autosid.

saartele veelgi rohkem inimesi meelitavad. Kui üritused sattuvad samale ajale, esineb ka mahajäämust, seda eriti Saaremaa liinis ning ilma Regula lisalae-

vata oleks olukord märksa keerulisem,“ ütles Aron.

Aron lisas, et aasta-aastalt kasvavatele numbritele tuginedes on Saaremaa liinil lisalae-

jadus siiski endiselt terveks suveks, perioodil 1. juuni kuni 31. august, ning tegelikult oleks vajadus lisalaeve järele ka Hiiumaa liinile.

Parvlaev Regula tegi juulis Virtsu-Kuivastu liinil kolmanda lisalaevana graafikuväliselt kokku 200 lisareisi, võrdluseks 2023. aasta juulis tegi Regula 204 lisareisi, juunis tegi laevalates 20. juunist 82 lisareisi. Juunis ja juulis kokku 282 lisareisi, mida on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 6 reisi rohkem.

Virtsu-Kuivastu liinil teenindati 2024. aasta juulis 285 686 reisijat ja 121 853 sõidukit. Sõidukite arv on Saaremaa liini juuliku rekord. Liini reisijate arv vähenes võrreldes möödunud aasta juuliga 0,4 protsenti, sõidukite arv aga kasvas kaks protsenti.

2023. aasta juulis reisis Saaremaa liinil 286 952 reisijat ja 119 707 sõidukit.

Rohuküla-Heltermaa liinil oli juulis reisijaid 120 294, sõidukeid 49 015 sõidukit. Liini reisijate arv vähenes võrreldes möödunud aasta juuliga kaks protsenti, sama palju aga kasvas sõidukite arv. Aasta tagasi reisis liinil 122 474 reisijat ja 48 171 sõidukit.

„Kui küsida, kas reisivad rohkem püsielanikud või turistid, siis vastus on, et mõlemad. Alates 2020. aastast on igal aastal kasvanud nii püsielaniku pileti- ja reisijate kui ka ülejäänud piletitüüpidega reisijate arv. See- ja juba saartele rohkem turiste ning ka püsielanikud liiguvad rohkem,“ ütles Aron.

MALLE-LIISA RAIGLA

● KEHVA ILMA KIUSTE

Kodukohvikute päev trotsis tuult

Kuigi meteoroloogid ennustasid nädalavahetuseks tormi ja Kiidevas lõhkuski tuul kohviku varjualuse, pidasid haapsallased kohvitubasid kõige kiuste.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Kiideva öökohviku pidaja Sirlu Olgo ütles, et laupäeval, kui avamiseni oli jäänud kolm tundi, tõusis torm ja hakkas vihma kallama. „Nutt oli kurgus,” ütles Olgo. Tuul lõhkus ära ühe kolmest varjualusest, tükke tuli õue peal taga ajada, et ilid neid merele ei kannaks. „Mõtlesin, et bändimehed ei hakka kola lahti pakkima,” ütles Olgo. Kõige kiuste võõrustas Olgo lõpuks öökohvikus 150 inimest. Mullu käis Kiideva öökohvikus 500 inimest. „Siis oli uhkelt rahvast,” märkis Olgo. Kas tuleval aastal jälle? „Laupäeval vandusin küll, et olgu see viimane kord, aga täna ma enam nii ei mõtle,” ütles Olgo.

„Mullu oli palav ja tuli võidelda herilastega,” meenutas Haapsalu kohvikutepäeva korraldaja Maire Vilbas. „Seekord oli kõva tuul.” Kuigi ilmaennustus oli Vilbase sõnul närvesööv, ei olnud eile keskpäevaks Vilbase keegi öelnud, et on pettunud. Aruanne ei olnud veel päris koos, aga laias laastus käis igas kohvikus vähemalt 50 inimest, kõige populaarsemates tuhande ligi. „Ja tehakse juba plaane tulevaks suveks,” ütles Vilbas. „Nii et paistab, et Eestimaa ilmadega saadakse hakkama.”

Kirikus mitte üks tilk

Küsimusele, kas vihma ka saite, vastas Kirikutorni kohviku pidaja, Ridalala kirikuõpetaja Küllike Valk, et kirikus mitte üks tilk. Valju tuule ja ähvardava saju eest lubas Valk kunded Ridalala kirikusse. „Olid väga üllatunud, et võivad kirikus süüa,” ütles Valk. Mullu käis Valgu kohvitoas üle 600 inimese, aga seekord pani ilmataat piiri. Kohvikus käis 300 inimese kanti. Laupäeval läks kõige paremini pastori plähmakas: Valgu kuulus kook, mille retsepti pole mõtet jagada, sest nagunii ei tule kellegi sama mekiga.

„Seekord oli õuntega, aga hea on ka tikritega,” ütles Valk. Väga hästi läks ka ristiema hellitus: küüslauguleiva-oasalat. „Punased oad, küüslauguleivakuubikud, majoneesi otsa,” ütles Valk. Kogudusele on Valgu road teada-tuntud, aga võõraid meelitavad ainuüks nimed, kuigi toit ise on lihtne. Pühapäeval Ridalala kirikus söödi ära suur hulk võõrmündri kröbedikke: kaks saaviilu, kotletitainas ja kõik see vahvliraudade vahele. „Vorstivõileivad läksid ka nagu niuhiti,” ütles Valk.

Haapsalus Hiie naiste kohvikus valmistas toitu Eestis tuntud kokk Taavi Maiste (taga keskel).

2 X ANDRA KIRNA

Haapsalus Kodugurme kohvikus sai toita ka jäneseid.

Asuküla seltsimaja ümber avatud kümnele kohvikule ilmataat halastas: sadas hommikul enne kohvitubade avamist. „Ja nii kui õhtul asjad kokku saime, hakkas

uuesti,” ütles Asuküla raamatukoguhoidja Imbi Sildaru. Viplala kohviku perenaine. „Oli tore daid kohtumisi, imestati, ei oi! Raamatukogus pakutakse süüa,”

ütles Sildaru. Viplala kohvikust astus laupäeval läbi kirjanik Eia Uus, kellelt Sildaru autogrammi-kütina kohe oma käega kirjutatud nime teosesse sai. Laupäe-

val ja pühapäeval käis Asuküla raamatukogust läbi 300 inimest, mis on absoluutne külastatavuse rekord.

Nahka pisteti 80 vahva tinasõduri vahvlit, 58 Karlssoni lihapalli, 70 Pähklipureja pähklit ja 70 Tipi ja Täpi kommi. Annie M. G. Schmidt kuulsal lasteraamatul järgi nime saanud kohvikutegi pahandust samast teosest pärit kass Parm, kes ajas ümber piimakannu ja paiskas maha kaks vahvlit ning ühe lihapalli. „Tegelikult küll minu kohmakus,” ütles Sildaru, kes kohvikupidajana kandis kassipildiga särki.

Paarsada seenepirukat

Pühapäeval jättis Sildaru kohviku tütre pidada, käis ise kohvitubades uudistamas ja kiitis Sõrgulauri seenekohviku seenepasteeti. Sõrgulauri kohviku üks pidajad Heidi Varus ütles, et tühjaks osteti viis ahjuvormitait, laupäevane pasteet oli oma korjatud kukeseentest ja riisikatest, pühapäevane puravikest. Paarisajast seenepirukast jäi järele

viis. Seenesousti värsketekartulitega söödi kõvasti.

Umbes 800 külalist võttis vastu Emmuvere külas asuva Lõuka talu perenaine Kadri Zimmer. „Meil ilmaga vedas,” märkis Zimmer. „Vihma tuli mõni piisk, kui sedagi. Tuul oli küll tugev.” Lõuka talu avas kodukohviku esimest korda. Külalised pistisid kahe päevaga nahka 50-liitrised potitäie kapsarulle, 70 liitrit kukesuppi ja 50 kilo praekartuleid. „Täitsa tavalised kodused toidud olid meil,” märkis Zimmer.

Oma sõnul täitsa tavalist putru Lääne-Eesti moodsa pakkus ka Marika Vahi Kodugurme kohvikus Haapsalus Koidula tänavas. „Kõik, kes tulid, söid rõõmuga,” ütles Vahi. Lõuna-Eestist pärit Vahi sai retsepti kelleltki lääne-eestlaselt ja teeb selle järgi putru ise vähemalt korra nädalas: põhja suitsuliha, peale riivitud toores peet, roheline ja kollased herned. „Sibulat ohtrasti ja pott vett triiki täis,” ütles Vahi. Siis läheb kõik kolmeks tunniks ahju. „Väga hästi läks peale ka Liisa toorjuustukook,” ütles Vahi.

Ennustusmängu võitis Kalju Viidas

Ennustusmängu OM 2024 Pariis lõpp kujunes eriti pingsaks. Määravaks sai viimane küsimus ehk meeste korvpalliturniiri esikolmiku äraarvamine.

Hiilgavalt viskas ennustuskorvi oma vastuse Kalju Viidas, kes arvas kolm esimest eksimatult – USA, Prantsusmaa ja Serbia. Maksimaalsed kuus punkti teenisid veel kaks selgeltnägijat – Väino Tõkke ja Kalmer Raudsik.

Kokkuvõttes osutus parimaks Viidas, kes kogus 16 punkti.

Raudsiku ja Delvis Tõkke saagiks jäi 15 punkti. Nemad kolmekesi saavad ka auhinna ja selleks palume neil läbi astuda tööpäeviti kella 16ni Lääne Elu toimetusest.

Võitjatele järgnes Karin Tammsaar 14 punktiga, olles ühtlasi parim naisennustaja. Epeevehkleja Nelli Differt lau-

suks Tammsaare neljanda koha puhul ilmselt, et teab, mida Karin praegu tunneb.

Järgnesid 13 punktiga Valter Puda ja Väino Tõkke.

12 punkti – Sandra Vassiljev, Jaan Öunapuu, Eha Karro ja Raivo Tammepõld.

11 punkti – Lauri Tanner, Olev Karro, Gerda Algre, Kaido Pöder, Jaak Valdre, Ojar Ambros, Marko Tammepõld.

10 punkti – Rein Odar, Lea Oder, Hergo Tasuja, Elo Volmer.

9 punkti – Reet Kopli, Erkki Kasenurm, Lisl Pak, Piivi Kadakas.

Ülejäänud osavõtjad piirdusid lahjema punktisaagiga.

Küllaltki pessimistlikult suhtuti Eesti sportlaste medalivõimalusse. 18 korral 58st arvati, et sellega meie olümpialased hakkama ei saa.

Kodurahu huvides ei hakkanende selgeltnägijate nimesid siiski avaldama, sest Kapo aastaraamatu koostajad panevad teleraselt tähele iga väiksemagi ilmingu, millest võib välja lugeda idanema hakkavat ebaloojalust oma riigile. Vabandust, väike nali.

Vahetult enne mängude avatseremooniat panin ka ise vastused paberile ja tahtsin juba

siunama hakata, et kes see sindrinahk need küsimused koostas.

Sain viimasel hetkel sõnabast kinni, kuna ise ma need küsimused ju koostasingi.

Kogusin üksteist punkti ja esikümnesse poleks mul asja olnud. Ennustamine on tõesti tänamatu töö, aga järgmiseks korraks ununeb see jälle ära.

AIVO PALJASMAA

Mehi ja naised käis Taeblass kaheksal osavõistlusel kokku volletamas 83, see on suvevolle ajaloo rekord.

2 X ENN KERGE

● SUVEVÕRKPALL

Taeblassuuevolle on populaarsuselt esikolmikus

Taeblassuuevolle võistluspaigana jätkuvalt esikolmikus. Turniiri sinne korraldaja Enn Kerge loodab, et 2011. aastal alanud võistlussari jätkub ka tuleval aastal.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Tänavuse Suuevolle kõige populaarsem piirkond oli Võru – seal oli osalejaid 112, järgnes Haven Kakumäe 104 volletajaga. Taeblassuuevolle mitmendat aastat jagamas kolmandat kohta. Pirita ja Kloogaranna olid Taeblassuuevolle sama pulga peal – kõigis 82 mängijat. „Suur üllatus oli Pirita suur kukkumine, seni on Pirita alati esimene olnud,” nentis Kerge. Taeblassuuevolle tahupoole jäid ka suured võrkpallikeskused Tartu ja Paide. Suuevolle kaheksanda etapi järel 23. juulil selgus, et naistest on Taeblassuuevolle võistlussarja tänavune võitja ülivõimsalt Karina Kungla 100 punktiga. Samapalju punkte kogus ka kolmanda koha saanud Külli Stroo (Jõhvi)

„Tänavu oli kokku 83 osalejat, see on meie jaoks rekord,” tõdes Kerge. „Alustasime 2011. aastal 16 sportlasega. Tugevad konkurendid olid [Aare] Vaalma Külaliiga ja [Heinar] Tuulbergi Haapsalu Beach. Kahju, et nad on taandunud, tore oleks, kui nad jätkaksid.”

Tänavu osales Suuevollel 386 naist. Üleriigilise tabeli esimene on Teele Toomjõe (Kohila) 104 punktiga. Neljandal kohal on Karina Kungla 100 punktiga. Samapalju punkte kogus ka kolmanda koha saanud Külli Stroo (Jõhvi)

ja viienda koha saanud Ekaterina Ogurtsova (Pirita).

Taeblassuuevolle naistest on Triin Heilu järgmisena 89 punktiga tabelis 18. kohal.

● „Suur üllatus oli Pirita suur kukkumine, seni on Pirita alati esimene olnud,” nentis Kerge. Taeblassuuevolle tahupoole jäid ka suured võrkpallikeskused Tartu ja Paide.

Mehi on tänavuses üldtabelis kokku 748. Esikoha sai Taavi Põllu (Jõhvi) 110 punktiga. Parima Taeblassuuevolleletajana oli Priit Nukki 91 punktiga kaheksas. „Nukki võitis sel aastal Nigula Suue-

volle esimest korda,” lausus Kerge. Taeblassuuevolleletajast järgmine oli Janar Kuld 84 punktiga 19. kohal.

Mõned korrad on Taeblassuuevolleletajad ka üleriigilise võidu saavutanud. Viimati oli 2020. aastal üleriigilise tabeli ja samuti ka Taeblassuuevolleletajana võitja Ana Laura Kaasik. „Sai tipu kätte, enam pole tulnud,” lautas Kerge käsi.

Kerge toob aga esile tänavuse turniiri. „[Lauri] Lilleoks tegi ikka ajalugu, jätkuvalt on kõigist [Suuevolle osavõistlustest] osa võtnud,” ütles Kerge. „Unikaalne seeria jätkub.”

Esimene Suuevolle turniir oli 2011. aastal. „Siis, kui euro algas,” nentis Kerge. „Loodan, et Suuevolle jätkub ka järgmisel aastal.”

Lihulas hüpati taas vanamoodi kõrgust

Juba kaheksandat korda toimus Lihulas kõrgushüppevõistlus, kus lapsed said tunda vanaaja spordivõistluse hõngu.

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi ellu kutsutud kõrgushüppevõistlus toimus 1937. aasta 1. septembril valminud Lihula koolimaja tagusel muruplatsil.

Sellel muruplatsil oli kuulitõuke- ja kaugushüppesektor, palliplats ning hüpati kõrgust maandudes liivakasti. Kuigi 1964. aastal valmis uue keskkooli maja juurde õpetaja Luigi Koiki rajatud staadion, toimusid võimlemistunnid ikka vana koolimaja juures edasi, sest õppetöö toimus selles koolimajas kuni uue aasta-tuhandeni. Ka allakirjutatud on head mälestused 1.–3. klassi kehalise kasvatuse tundidest sealsel muruplatsil 1980ndate alguses.

Kõrgushüppevõistluse eesmärk oli panna lapsed olukorda, milles olid nende vanavanaisad ja -emad. Kuigi praegu on lii-

va asemel maandumiseks matt ja jalanõud on paremad, on ikkagi tunne õues, murul ja tammede vahel hüppamisest teine. Aastate jooksul on hüpanud lapsed ka paljajalu, et hüppetunne oleks sarnane aastakümnete tagusega.

Kuigi hoojooksu ja hüppeid segas tuul, lendasid noored sportlased lastevanemate ergutuste saatel ilusa tehnikaga. Tore on see, et mitu poissi said hakkama isikliku rekordi püstitamisega. Nooremas grupis ületas Keron Kamarik kõrguse 1.10, August Reinmaa 1.05 ja Jan-Robin Luik täpselt üks meeter. Tublid olid ka Kaarel Maiko Tšekenjuk ja Mattias Idvani, kellele läks kirja 0,95 sentimeetri kõrgune tulemus. Vanemas grupis sai Taavi Tiidussalu tulemuseks 1.45 ja Henry Kurnim 1.30.

Võistlust aitasid läbi viia lapsevanem Peeter Idvani ja Lihula koolis õpetajana töötanud Väino Põld. **JAAANUS GETREU**

Läänemaa JK esindus leppis kodumängus viigiga

Laupäeval peeti väga heas seisukorras Haapsalu linnastaadioni muruväljakul esiliiga B 22. vooru kohtumine, kus kohalik Läänemaa jalgpalliklubi võõrustas FA Tartu Kalevit.

Ei ole just sage, et protokolli läheb naturaalmuruga palliplatsi seisukorrale kõrge hinnang. Seekord hindas mängu inspektor Ants Juhvelt muruväljaku seisukorda väga heaks. „Jalgpallurite juulikuine treeningpaus, mis andis väljakule väiksema koormuse, ja piisav kogus vihma tekitas olukorra, et väljak on hetkel tõesti selle aasta parimas seisus,” ütles Haapsalu linna spordibaaside haldusjuht Alar Källe.

Läänelased alustasid laupäevast tugeva tuule oludes peetud mängu initsiatiivikalt. Vaatamata sellele mindi poolajale värvateta viigi seisus.

Mängu esimene värav sündis 66. minutil külaliste poolt.

84. minutil õnnestus võõrustajatel Martin Salfi abil viigistada. Mäng lõppes tulemusega 1:1 ning andis läänlastele tabelise punktisala.

„Kodumängust Tartu Kalevi teenisime küll vajaliku viigipunkti, kuid meeskonnana teame, et oleme võimelised enamaks,” ütles kaitsemängija Erko Puskar. „Rünnakute ülesehitamisel kippusime liialt kiirustama ning proovisime pikkade pallidega ründajaid üles leida, kuid need sõidud sageli ebaõnnestusid. Vastaste värav tuli ootamatust kauglöögist, mis meid korraks raputas, kuid sellest hoolimata hoidsime võitlusvaimu kuni mängu lõpuni üleväl ning suutsime viigivärava lüüa.”

Meeskonna järgmine mäng toimub 15. augustil Kuressaares.

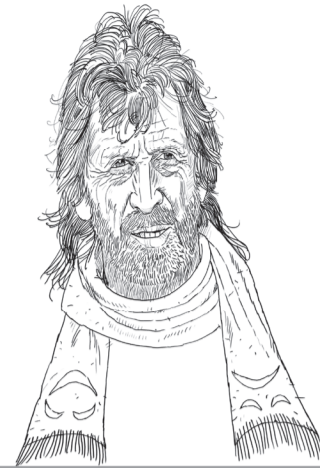
TRIIN VELLEME
Läänemaa JK

Olümpiamängud

PARIS 2024

AIVO PALJASMAA

Laul Pariisist kajab kaua ja kaugemale

Pariisi mängude neljakordne ujumise olümpiavõitja Léon Marchand puhus laternas vilkuvat leegikese kustu. Tema kõrval seisid ROKi president Thomas Bach ja veel kuus väljavalitud olümpiaatleiti ajasid ka huuled moe pärast prunti, aga see kõik mõjus pigem sümboolsena. 33. nüüdisaegsed suveolümpiamängud olid seega ajalukku puhutud.

Olümpiatule kustumine mõjus lõputseremoonia üldmulje taustal ootamatult minimalistlikuna. Tegu olnuks nagu näiteks kusagil Eesti talutare tagakambri kohmitseva pere-mehega, kes enne magamaminekut puhub tuhmilt hõõguva õlilambi pimedaks.

Prantsuse 42aastane lavastaja Thomas Jolly pikkis nii avakuu lõputseremoonia suurejooneliste vaatamängude vahele osavalt pisistseene, mis mõjusid kontrapunktina tehniliste imenippide ja valgusefektide kaskaadile. Muidugi ei puudunud ka valgust ja armastust kiirgavad Pariisi laulukesed. Kui kuldujuja Marchand Louvre'iga piirnevasse parki sisenes, et seal avatseremooniast saati pesitsevast hiiglasliku kuumaõhupalli allosas ringlevast tulekaarest säde oma laternasse üle kanda, mis hiljem Stade de France'ile viia, võttis teda vastu Zaho de Sagazan. Lauljatar esitas tundeüllaselt Edith Piafi poolt 70 aasta eest surematuks lauldud „*Sous le ciel de Paris*”.

Seda laulu peetakse omamoodi Pariisi hümniks ja kuulates võib märgata, et tegu oleks nagu ka äsjaste võistluspaikade loeteluga. Ainult Notre-Dame'i taustal ei peetud ühtegi matši, aga võib arvata, et siin oli põhjuseks maailma ühes kuulsamas kirikus aset leidnud mõne aasta tagune tulekahju. Moulin Rouge'i punased tiivad kukkusid tänavu aasta algul maha, aga sinna kanti kitsamatele tänavatele ja kunagisele põllulappide alale vast ei tahetudki minna.

Võistluspaigad olid peamiselt Pariisi kesklinnas ja need avati nagu suure vabaõhuteatri mänguplatsid. Dekoratsioonina kõrguvate rajatiste ja hoonete iga lävepakk, aknaava või tornikiiver lausa sügeleb pajatama mõnda lugu Pariisi ajaloo. Olümpiaatleedid nautisid ümbritsevat interjööri ja vaimustusest ahhetavat publikut ning alustasid medalijahti rõõmu ja kirega.

Jahihõnn saatis vaid üksikuid, kes kõige kiiremad ja tugevamad, ülejäänud said esmapilgul ehk kerge pettumuse osaliseks. Leevendusena mõjus aga üleüldine lust ja elevus. Selle tundega siirduti ka koduteed alustavatele lennukitele ja kindlasti saadab see tunne paljusid veel praegugi, muutudes ajapikku armasnukraks mälestuseks, et kuidas me Pariisis käisime.

Tänastel olümpiaadebütantidel vedas hullupööra, et nad eelnevatele Tokyo koroonaaegsetele mängudele ei pääsenud, sest seal saatsid sportlaste heitlusi inimitühjad tribüünid.

Eiffeli torn, Triumfikaar, Versailles' loss, Grand Palais, Concorde'i väljak ja kuhu iganes veel olümpiarõõm ei kandunud. Suurlinna läbiv Seine'i jõgi muutus üheks mängude peategelaseks, kuhu pärast avamispeo delegatsioonide lodjaraallit hüppasid triatleedid ja pikamaaujujad.

Juba sajandijagu päevi ei soovitata oma tervisest vähegi hoolival linnakodanikul sinna sisse sulpsata. Kohalikud muigasiid irooniliselt, et kaine peaga pole veel keegi Seine'i jõkke hüpanud. Prantsuse valitsus kulutas miljardeid eurosid jõe-vee kolibakteritest puhastamiseks ja riigi presidendil Julien Macroni jonnakalt auahne plaan oli näidata, kuidas sünnib Seine'i ime. Takkajärgi teame, et paar tarmukat sakslannast ujumat soidutati haiglaaotoga uuringutele.

Eks tõrvatilk ja kriimustusi leiab iga suurürituse juures, eriti globaalselt mõjuvate olümpiamängude puhul. Pariisi mängud olid aga väga hästi organiseeritud ja nad kiirgasid prantslaslikust rõõmust. Jõulisemalt kui mitmel eelneval kokkusaamisel lõi uuesti kõlama ka krahv Pierre de Coubertini üllas ütlemine, et tähtis pole mitte võit, vaid osavõtt.

Hetkel jääb mulje, et prantslased suutsid tõesti selle hääbuva mõtte nagu taas päevavalgele tuua. Või on see soovunelm, mis pettekujutusena esile kerkis, et oska täpselt arvata.

Igatahes järgmiste mängude Los Angeles 2028 korraldajate jaoks on latt kõrgele seatud.

Võimatu missiooni mees ehk Tom Cruise isiklikult viis olümpialipu videosilla abil küll USA läänerrannikule, kuid prantslaslikku rõõmu pole nii lihtne sinna toimetada. Võimatu missioon saab igatahes põneva järje, mida kõik ootama jäävad. Neli aastat vähemalt.

Kolm püha õhtusöömaaga

Kuidas kõik tegelikult oli? Esiaja salaajalugu

OLEV REMSU

Helgusemand Päeval oli andeka inimesena käsil kaks asja korraga. Esiteks jätkas ta oma teadmata kadunud kaasa, loodustarga Üldemele pooleli jäänud tööd, valmistas kasepuu käsnast piksepüüdijat, et pikne kinni püüda, märssi suruda ning siis panna see vankrit ja äket vedama. Teiseks õpetas alati usin ja virk kaunitar kukkumist Lembilegi, et siis koos minna kägusid ümber kasvatama.

Peakuningas Hivameele käsul tõmbasid nüüd kuningad selga raudsärgid ning paigutasid oma väeüksuse müüriõigule, mille püsimise eest nad vastutasid. Meeste veri kees, ärevus nakatas hobustki, Contu vedas nüüd kiviheitmasina pommituspositsioonile, looma koonul ja silmades terendas vaprus. Hivameele käskluste järgi koputasid sõdalased sõrmenukkidega võitlusrütmi vastu külpe, silitasid terarelv, vanasid müüri ette ilmeid, mis vanapaganagi ära hirmutaks.

„Üks, kaks, korraga!” luges peakuningas ning löögivõimas

hurraa-hüüde kuuldus kuni metsani ja kaugemalegi.

„Kirjuta, et me võitsime selle kangelasliku lahingu,” ütles Hermann kaksikvend, ekspeditsiooni üldjuht, auline ümarik praost Engelbert kroonik Henricusele enne, kui družiina hakkas metsast välja tulema.

„Eks vaatab,” ei andnud ajaraamatu pidaja selget vastust, kuna ta ei teadnud, mida Albertus sellest retkest üldse lubab ajaloo jaoks jäädvustada. Oli ju see tartlaste kohalik isetegevus, ja niistugust asja ei talunud peapiiskop silmaotsaski, virutaks vend Hermannile kohe ametisauaga, kui kuuleks. Lisaks sellele olid afääri segatud mongolite liitlased ja katoliiklaste vaenlased Nevski ja Tverdilo.

„Kui tahad sõnapidaja olla, siis võid ju need iivanid oma jutust välja jätta, leppisime ju kokku, et nende visiit on saladus,” jätkas Engelbert moosimist. „Kirjuta nii, et mina seisim vägede eesotsas, siis võtsin õlale taraani, tarisin ta vaenlase marulisest noolterahest hoolimata õigesse kohta,

hakkasin sellega põmmima ning purustasin nii Varbola müüri.”

„Eks vaatab, eks vaatab,” jäi kroonik endiselt kidakeelseks.

„Kui tarvis on näpuvalget, siis ega mina koonerdaja mees ei ole,” kauples Engelbert edasi. „Näpuvalget on alati tarvis,” lausub Henricus ja aevastas.

„Terviseks, isa Henricus!” pistis paistes näoga suurvürst Nevski, kellele endale oli tarvis tervist, kuna ta hammas lõhkus valutada.

„See tuli teil nagu kiviheitmasinast,” tunnustas Tverdilo ja varjus puutüve taha. „Kindlasti oli aevastus linnuses kuulda, nüüd panevad meie pihta hooilt nooltevalangu.”

Mida teha, kui rääkida ei saa, kirjutamisest rääkimata? Siis tuleb suhelda rituaalide keeles ning karvani ees ratsutanud pontsakas praost Engelbert seda tegigi

– ta heiskas juba sügaval padrikus valge lipu, andis mõista, et saabutakse heade kavatsustega.

Engelbert soovis endale surma, praost igatses saada märtriks. Ega need pärismaalased õiged kombeid ei tunne, las lövad mu maha, mida rohkem piinavad, seda kiiremini ma taevasse jõuan, mõtles piiskopi kaksikvend. Tuleb palvetada, aina palvetada, palve ajal oled sa ühenduses jumalaga. Ühte palvet tuleb kogu aeg, kogu aeg, kogu aeg, kogu aeg korjata, korjata, korjata, mida pikemalt kordad, seda kestvam on side.

Jumal, saada mind surma, saada valusasse surma, korrutas Engelbert ühtesoodu.

Varbokaile valmistab rahuplaga pettumust, kui see äkki metsapeidust esimesena välja tuli.

„Sunniku- ja sõnnikunahk, teist korda järjest pika ninaga,” kirus hambatohter ja timukas Unneperwe.

Teisedki sõdalased sülitasid hapu näoga üle müüri.

See on lihtsalt reetmine – tulla rahuga. Ma oleksin pidanud

andmeid suurendama, mõtles noorkuningas Utemeele.

„Me võime nad ikkagi kutuks teha,” pani ette Unneperwe. „Pärast ütleme, et ei näinud nende valget lippu. Või kes siis enam üldse küsima tuleb.”

„Küüalised saadab jumal,” sõnas peakuningas Hivameel rahulikult ning temale vastu ei vaieldud.

„Hej, hej!” Hivameel käskis tulijail relvad ja hobused jätta karjamaale, nõnda nad tegidki, jätsid tallimees Aabu loomade eest hoolitsemata. Seepeale lasti vallisild alla, värav krutiti üles, ja tere tulemast!

Varbokad tervitasid küüalisi väärrikalt, taheti, nagu ametlik tseremoonia nõudis, kiviheitmasinast põmmutada kaksikmünd üks korda, ent kui jõuti ainult seitsmeteistkümnendani, siis tormas linnuseõue rinnaoriente kõliseses ja säarsaaste kriuksudes sõjakas mundris suurvürst Nevski, hoidis kahe käega lõuast kinni, karjus ja kagises: „Zub, zub, zub!” Järgneb

• Meeste veri kees, ärevus nakatas hobustki, Contu vedas nüüd kiviheitmasina pommituspositsioonile.

ARRIVA OÜ

PUHTSÜDAMLIKKUS	IMELIK	NEMAD	EHK	TEISE NIMEGA (LD)	HEELIUM	EESTI TEADUSTE AKADEEMIA	MATKA-MAJA	TEATER EESTIS	SINUL
META-BOLISM									
SUURRIIK			PÖLLUMAA SAAMISE VIIS MIDA?						
NIIVISI					ALLES, TALLEL				
ULTRA-VIOLETT		VÄIKE KONKS SI-DIEES			AUTOMARK				MITME-PALJU-
VÕTA!			KREEKA TÄHT UJUULA				ANNO PASSATO NOOT		
PRÜGI, RÄMPS (MURDES)				PIIMAEMA				P NAABER	
PAREM				TÄRIN				TARVIK PAADIS	
TÄPNE					ILMASKI				
TITAAAN		VERE-IMEJA VEOLOOMA-DE VOOR			HELI-, KÖLA-				
...KIRI	KUIV-, KUIVUS-ÜLESKUTSE					ERBIUM			JÕGI VOORE-MAAL
VÄLJAS-POOL LINNA ELAJA						ITAALIA LIIR		AAR	VÄLJAVEE-KEELD
VABA				LÜHEMAT TEED PIDI					
KLAPPIMA				TOO					
TERVIK-ETENDUS (KINOS)					LIBLE, HELVES				
UNGAS			NAISENIMI SEKUND		MEHENIMI		HELVES		
TÜLPINUKS MUUTUMA									TASKUKELL
1.	MAJANDUS-POLIITIKA VENEMAAL KROON			TÄNAV	KVARTAL		RUTEENIUM		SPORDI-VOISTLUSED
MAAKOND		LAPSEMÄNG							
URAAAN									
TAIP			EESTI VABARIIK			ARMASTUS-JUMAL			

KUHU MINNA

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses: „Harold ja võlukriit” – 13.–15. augustil kl 15. „Borderlands: salapärane reliikvia” – 13.–15. augustil kl 17.

• TEATER

24. augustil kell 19 Kirimäe Rahvamõisas etendub Tammsaare Teatri lavastus „Naine, kes kõndis paljajalu kividel” – muhedalt morbiidne komöödia. **Haapsalu linnuses:** **16.–18. augustil kl 22** Valge Daami vabaõhulavastus „Maila”. Pilet 15. augustini 22/17 €, etenduste päevadel 28/22 € Piletikeskuses.

• VALGE DAAMI AEG

16.–18. augustil. Vaata kava: www.valgedaam.ee.

• VALGE DAAMI ERITUURID. PEETRIKE NÄITAB HAAPSALUT

17. augustil algusega raudteejaama juures: **Kl 13** skulptor Roman Haavamäe radadel. Giid Helgi Daubare, Haavamäe tütar. **Kl 15** Haapsalu ajakirjanduse radadel. Giid Kaire Reiljan, Lääne Elu peatoimetaja. Piletid 5,90 eelmüügis Piletikeskuses, kohapeal 8 €.

• MUUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum E-P 10–18. www.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus E-P 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda K-P 11–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum K-P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K-P 11–17. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum (Sadama 32, Haapsalu): T-L kl 10–18, P ja E kl 10–16. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum avatud reedel ja laupäeval kell 12–16, muul ajal ette teatades roudemuuseum@gmail.com või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum on avatud 1. mai – 30. septembril T–L kl 10–17. Tel 509 9663. E-post: lihulamuuseum@laaneranna.ee.

Hanila muuseum: ekskursioonid etteteatamisega. Tel 509 9663. E-post: hanilamuuseum@laaneranna.ee.

• KONTSERT

Haapsalu toomkirikus: **16. augustil kl 23.45** Canzone oökonsert „Basilioga”. Pilet 10 € eelmüügis Piletikeskuses ja kultuurikeskuse kassas, 15 € kohapeal.

• NÄITUSED

Keskraamatukogu (Posti 3): trepialguses vitriinides Haapsalu linna 745. aasta sünnipäevale pühendatud raamatunäitus „Haapsalu linna pead läbi ajaloo”.

Lasteraamatukogus (Wiedemanni 11): Tartu tantsustuudio Duende flamenco-nukkude näitus 30. septembrini.

Haapsalu linnagaleriis (K–P 12–18): Mart Vainre „Paintman: maailmasina sünd ja tema ootamatu vaenlane” 1. septembrini.

Haapsalu kultuurikeskuses (K–P 12–18): „Vaprad ja ilusad. Eesti eramuarhitektuur 1980. aastatel” 5. septembrini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2): majagaleriis: Haapsalu Fotoklubi fotonäitus „Lille ilu” avatud 25. augustini.

Hoovigaleriis Tiina Ojaste maalinäitus „Silmapiiril” avatud 18. augustini. Keldrigaleriis: Larissa Ulmi näitus „MÜSTIKA” avatud 14. septembrini. „Kogukonna Valge Daami kunstiprojekt” tulemusena valminud vabaõhulinäitus „KAHEKSA VALGET DAAMI” Piiskopilinnuse esisel pargialal (Lossiplats 3) avatud kuni 18. augustini. Galeriid avatud K–P 12–18, al 1. septembrist T–R 14–18, L 12–16.

Lihula muuseumis

„Visandeid baltisaksa kultuuriloost”, „Eveline von Maydell. Käärilõiked”. Näitus avatud 30. septembrini.

Asuküla raamatukogus (Mägari küla) T–K 10–18, N 10–16, R 9–15.

Iga kuu 2. ja 4. laupäeval 9–15. Riin Palloni maalinäitus „Tuultele avatud”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis näitused: „Kullamaa Muusika Selts – 140” ja „Kullamaa Carl August Tantoni orel 170”.

Ants Laikmaa muuseumis (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P kl 11–17 Tuuli Reinsoo installatsioon „Aino Maria tuli koju!”, sissepääs muuseumipiletiga www.salm.ee. Näitus jääb avatuks kuni 29. septembrini.

Vormsi rahvamajas: Tõnu Sellenthali fotonäitus „Mune veelinnupesast”. Külastus ette teatades tel 513 7185.

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada

LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSEST

Psühholoogiline nõustamine
515 9572 / 5560 2367

Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (eesti k) - 5671 4273
Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (vene k) - 552 0094

Nõustamine toimub telefoni teel, veebis või asukoht kokkuleppel nõustajaga, sh Kastani 7, Haapsalu.

Täpsem teave laanemaakriisiabikeskus. weebly.com/

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e-post info@le.ee, reklaam@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja Kaire Reiljan
Toimetajad Kaie Ilves, Urmas Lauri,
Malle-Liisa Raigla, Andra Kirma
Keeletoimetaja Riina Tobias
Küljendaja-kujundaja Andrus Rebane

Reklaamitoimetaja Elina Lumeste
Kliendihaldur Mai Sarv

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid:
tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimendada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee.

MÜÜK

LEHMA KÕDUSÕNNIK 30 l /kott;
KUIV KÜTTEPUU 30, 40, 50 cm
võrkotis. Tammaru Farm,
info 523 8852, tg.ee.

PUIT

Müüa küttepuid koos veoga.
Info 5687 3966,
timberexpert@online.ee.

Kandiline puitbrikett koos veoga,
toome ka väiksemaid koguseid,
soovi korral ladustame panipaika.
www.briketivedu.ee, 507 8754.

Müüa kuiva, toorest ja metsakuiva
puud, transport. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali
ning voodri- ja põrandalauda.
Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga
küttepuid. Pikkus vastavalt soovile.
Tel 5666 0431.

Müüa 3meetriseid küttepuid: must
lepp, hall lepp, kask koos kohaletoo-
misega, miinimumkogus 15 tihu-
meetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Otse tootjalt: puitbrikett al 23.-,
turbabrikett al 210.-, Premium pellet
6-8 mm al 240.-, kivisüsi, kask 30 cm
40 l al 4.- ja klotsid al 2.50.
Kütteladu24, tel 506 8501.

AUTOD

Müüa Toyota Avensis, universaal,
bensin, 2007. a. Automaatkäiguv-
kast. Sõidukorras, ülevaatus kehtiv.
Kevadel läbis hoolduse. Vahetatud
amordid ja vedrud. Kaasa talve-
rehvid. Tel 506 0723.

TEENUS

Paigaldame tänavakivi Haapsalus
ja Läänemaal. Võta julgelt ühendust
ja leiame kõigile küsimustele
lahendused. Tel 5632 7955 või
dekkana.ehitus@gmail.com.

Hauaääraste ja -kivide paigaldus.
Haudade hooldus ja muud kalmistu-
tööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Puurkaevude puurimine ja projekteer-
imine. Vee- ja kanalisatsioonitööd
ning septikute paigaldus. Rauaeral-
dus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415,
504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Katuste renoveerimine/paigaldus.
Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumen-
katused. Vihmaveesüsteemid,
erinevate plekkide paigaldus.
Saabtehtud OÜ, 5624 2511.

Ohtlike puude raie, võsaloikus ja
kruntide puhastus võsast. Helista
julgelt ja leiame lahenduse.
Tel 5623 0373, Randy.

Ohtlike puude langetamine.
Tel 566 3296.

Rakkekaevude kaevamine, puhasta-
mine ja remont. 557 4792.

KOOLITUS

Fixum Autokoolis algab
17. augustil

VEOAUTO- JA BUSSIJUHI
TÄIENDÕPPEKURSUS.

Info tel 511 8111.

TÖÖPAKKUMINE

Noarootsi arstipunkt pakub tööd
registraatorile. Täpsem informats-
ioon tel 474 1130.

Toimetus kuulutuste sisu eest
ei vastuta.

Toimetus avatud
E-R 8.00-16.30

Reklaamisovoid:
reklaam@le.ee

Kuulutused, teated:
le@le.ee

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED

HAAPSALU

T, 13. augustil kl 20 kammerkoori
Voces Tallinn kontsert, dirigent
Lodewijk van der Ree. Pilet 15/10 €
(toomkirik).

R, 16. augustil kl 9 hommikupalvus.
Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaa-
ni kirik); kl 23.45 Canzone öökonsert
„Basilioga”. Haapsalu 745. Pilet eel-
müügist 10 €, enne algust kohapeal
15 € (toomkirik).

L, 17. augustil kl 18 Taizé palvus
(Jaani kirik).

P, 18. augustil kl 11 jumalatee-
nistus armulauaga. Teema: Jeesus –
meie aitaja. Teenivad õpetaja Mart
Salumäe ja Teno Ilves, organist Lia
Salumäe (toomkirik); kl 18 kirikukont-
sert. Giacomo Puccini „Messa di Glo-
ria”. Eesti Segakooride Liidu suve-
kooli koor, ÜENSO orkester, dirigent
Anu Tali. Pilet 20/15 € (toomkirik).
Jaani kirik avatud teelistele
R 11–14; L 11–17, P 13–16.
Koguduse kantselei (Kooli 6) avatud
K ja R 10–14. Info 5346 7922.

LÄÄNE-NIGULA

N, 15. augustil kl. 9.30 hommiku-
palvus kogudusemajas.
P, 18. augustil kl.12 jumala-
teenistus armulauaga.

KULLAMAA

N, 15. augustil kell 10–14 kant-
selei lahti kogudusemajas.

P, 18. augustil kell 11 13. püha-
päev pärast nelipüha, jumalatee-
nistus armulauaga kirikus. Tee-
ma: Jeesus – meie aitaja. Teenib
õp. Arne Lätte ja oreil Kea Lätte.

PIIRSALU

P, 18. augustil kell 13 13. püha-
päev pärast nelipüha, jumalatee-
nistus armulauaga kirikus. Teema:
Jeesus – meie aitaja. Teenib
õp. Arne Lätte ja oreil Ivi Küla.

MARTNA

P, 18. augustil kl 13 jumala-
teenistus armulauaga (kirikus).
Martna Kogukonnakohvik avatud
tööpäeval kell 11–14. Rohkem in-
fot 58093633 (Küllike Valk).

RIDALA

K, 14. augustil kl 16–18 on avatud
koguduse kantselei (pastoraadis).

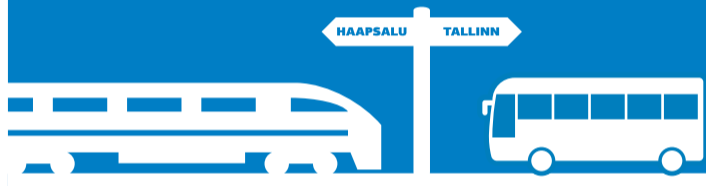
P, 18. augustil kl 15 jumala-
teenistus armulauaga (kirikus).
Ridala kirik avatud teelistele laupäe-
val ja pühapäeval kell 15–18.
Vt ka ridala800.ee.

KARUSE

Jumalateenistused toimuvad iga
kuu 1. ja 3. pühapäeval algusega
kl 14 Karuse kirikus või Karuse
kiriku talvekirikus.

OLULISED
TELEFONINUMBRID

Kiirabi, politsei, päästeamet	112
Perearsti nõuandetelefon	1220
Läänemaa haigla registratuur	472 5800
Usaldustelefon	126
Lasteabitelefon	116 111
Läänemaa naiste tugikeskus	504 2300
Maanteeinfo	1247
Haapsalu linnavalitsus	472 5300
Haapsalu veevärk	
operatiivinfo	473 5013
näitude teatamine	473 5016
Imatra Elekter, rikketelefon	715 0188

Nüüd leiad Lääne Elu ka
Tallinna Balti jaama
ja bussijaama R-kioskist!

Osta teele kaasa või telli koju:
online.le.ee/tellimine/

Sügav kaastunne lähedastele
ANDRES URBI
lahkumise puhul.

Aivo Paljasmaa

Avaldame kaastunnet Estrile ja
Karinile perega kallil poja ja isa
ANDRES URBI
kaotuse puhul.

Mart, Angeli, Velta

Nii valus on mõelda,
et sind enam ei ole
ja kunagi enam me juurde ei tule.

ANNE VELTMANN
Avaldame kaastunnet omastele.
Vanaviisi kollektiiv

Südamlik kaastunne
Talis Varele lähedastega kallil
ÕE
kaotuse puhul.

Raudtee- ja sidemuseumi pere

Avaldame siirast kaastunnet
Ennole poja
MARTIN ENNIKO
kaotuse puhul.

KÜ Kaseke

Avaldame kaastunnet
lähedastele

ANDRES URBI
lahkumise puhul.

Kolleegid Holm pangast

Kõik, mis vajas kunstniku kätt
ja meelt, on meil
Sinu tehtud, abivalmis sõber

ANDRES URBI
Sügav kummardus.
Kaastunne omastele.

Haapsalu Lauatenniseklubi
ja Heikki Sool

Ta võib olla meie silmist
kadunud, kuid ta on alati
meie südames.

ANNE VELTMANN
Avaldame kaastunnet omastele.

Õie, Reet, Valve, Helgi,
Pilvi, Elle, Priit

Tuul tasa puudeladvus kigub,
me vaikes leinas langetame pea...

Südamlik kaastunne Päivi
Eekile lastega
ANTS EEKI
lahkumise puhul.

Klassikaaslased Ridala
ja Haapsalu kooli päevilt

Seal, kus sulgub eluraamat,
algab mälestuste tee...

Meie siiras kaastunne
Kairi Siitsmannile
ISA
surma puhul.

Töökaaslased

Huvisõidurong
**PEETRIKE NÄITAB
HAAPSALUT**
VALGE DAAMI ERITUUR
KELL 15
17. AUGUST
RAUDTEE- JA SIDEMUSEUM

Valge Daami aja
ERITUUR
Haapsalu aja-
kirjanduse radadel.

Giid Kaire Reiljan,
Lääne Elu peatoimetaja.

Huvisõidurong Peetrike liigub läbi linna kohta-
des, mis on seotud Haapsalu ajakirjanduse ja
ajalehega Lääne Elu. Kuuleb lugusid uudiste
tekkimisest ja lehe tegemisest. Sel aastal tähis-
tas Lääne Elu 35. ilmumisaastat, olles esimene
eraleht taasiseseisvunud Eestis.

Piletid 5.90 eelmüügis Piletikeskuses.

**HOOLI RASKUSTESSE
SATTUNUD
PEREDEST!**

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste
ja organisatsioonide annetusi, et toetada
raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole
EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis www.abikassa.ee.

E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

HINGEVIUL
MATUSEBÜROO

BÜROO AVATUD E-R 10-15
KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor),
5846 1111
www.hingeviul.ee
info@hingeviul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal,
matuseteenused ja -tarbed,
tuhastamine, haua- ja urnimatused,
lahkunu transport surnukuuri
(24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja
hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal.
Müüme hauakive ja -piirdematerjale.
Hinnapakumine ja info:
hingeviul@gmail.com / 58 503 340

VIIMANE VEERG

MALLE-LIISA RAIGLA

Haapsalu linnapea korraldab disko

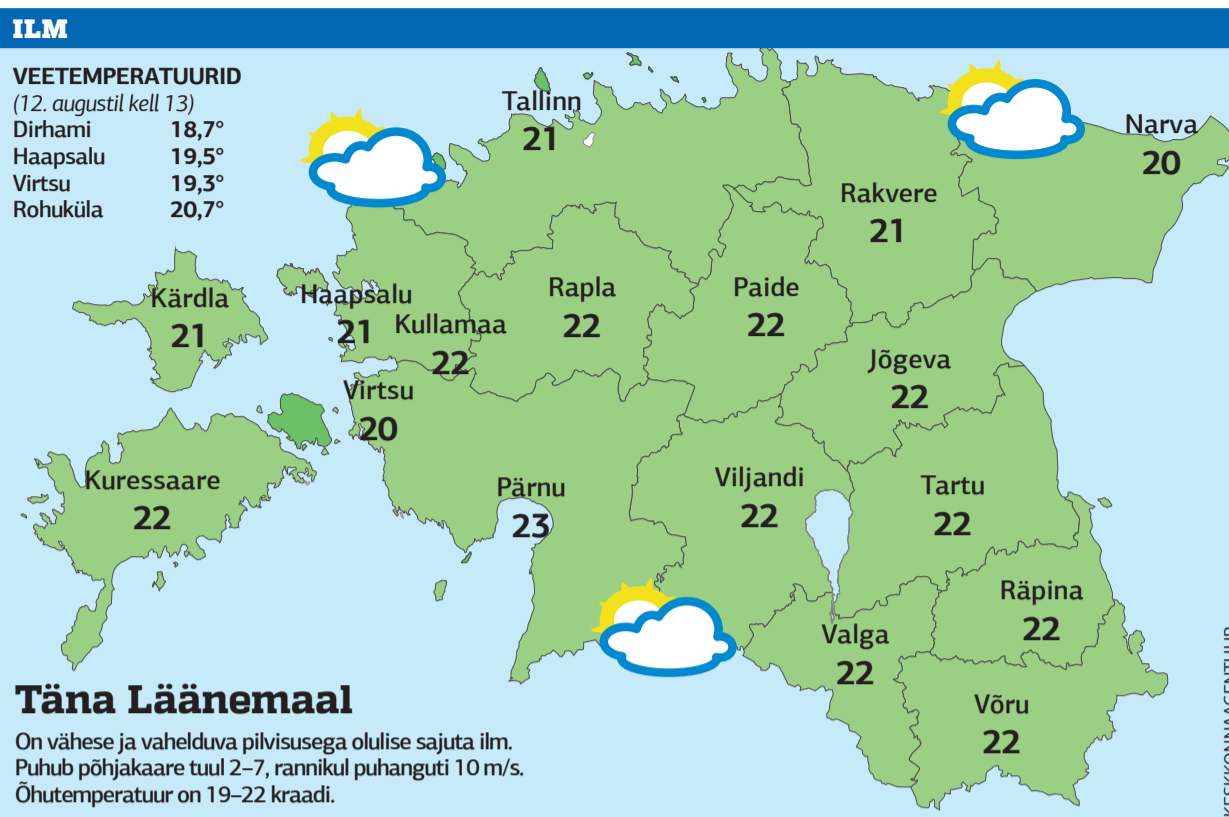
Tänavu tähistab Haapsalu linn esmamainimise 745. aastapäeva. Eraldi suurt sünnipäevapidu pole linnavalitsusel plaanis teha, vaid juubelpidustused on koos Valge Daami ajaga.

„Eks kogu seekordne Valge Daami aeg on sünnipäeva nime all,” ütles Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbus. „Tasuta tordi jagamist seekord ei tee. Mitmeid häid tasuta kontserte on, mida kõik on kuulama oodatud.”

Ainus eraldi juubelpidustus on reede hilisõhtul pärast Valge Daami etendust „Maila” Rootsituru ringil toimuv linnapea disko, kus tänavapeo jaoks valib muusikat Haapsalu linnapea Urmas Sukles. Linnapea uuriski juba eelnevalt Facebookis linnarahva käest, milliseid laule nad kuulda soovivad. „See mõte on veidi aega juba olnud, aga sobilikku hetke nagu polnud. Linna juubeliks tundus aga sobivat,” ütles Parbus.

Pidustusteks tulevad Haapsallu külla Saksamaa sõpruslinna Rendsburgi ja Läti linna Ogre esindajad. Haapsalu ja Rendsburg tähistavad tänavu 35. aastat sõprusühete algusest. Rendsburg on Haapsalu esimene sõpruslinn.

MALLE-LIISA RAIGLA

Täna Läänemaal

On vähese ja vahelduva pilvisusega olulise sajuta ilm. Puhub põhjakaare tuul 2-7, rannikul puhanguti 10 m/s. Õhutemperatuur on 19-22 kraadi.

Päev	Temperatuur	Tuul
Kolmapäev	12°...22°	loodetuul 2-5 m/s
Neljapäev	10°...24°	lõunatuul 2-6 m/s
Reede	17°...22°	edelatuul 3-8 m/s
Laupäev	17°...20°	edelatuul 5-10 (15) m/s

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

HOLM

www.holmbank.ee

Finantsteenuse pakkuja on Holm Bank AS. Tutvu lepingu tingimustega ja pea nõu asjatundjaga. Krediidil kulumise määr on 29,83% aastas järgmistel näidistingimustel: krediidilimiit 2 000 €, fikseeritud intress 24,00% aastas, tagasimaksete summa 2 503,41 €. Määr on arvestatud eeldusel, et krediidilimiit võetakse kohekselt täies mähus kasutusele ja makstakse tagasi igakuise tagasimaksetena üheaastase perioodi vältel ning maksete kogusumma on 2503,41 €.

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluaäred, leplikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

SOOJUSTAME HOONETE SEINAD JA PÖÖNINGUD PUUSTEVILLAGA

Objektiga tutvumine tasuta.

5044041
info@puustemees.ee
puustemees.ee

PUUSTEMEES
ISOVER

Üllata oma lähedasi

Lääne Elu
kinkekaardiga!

Kõige kallimale
Kinkekaart 12 kuud

Vihmavesüsteemide ja katuseturvatoodete paigaldus

VIHMAVEERENNID
Liitevabad rennid kuni 50m

Info@vihmaveerennid.ee
Tel 527 1059

	PABERLEHT	PABER+DIGI	DIGILEHT	DIGILEHE PÄEVA-PILET
1 kuu	12,50	16	7	1,50
3 kuud	37	46	19	
6 kuud	72	89	36	
12 kuud	131	166	72	
E-arve	11	14	7	

473 7111
le@le.ee

Rõõm näha

Prilliklaasid
-30%

*Kehtib Vision RXLab ja BOD klaasidele

Karja 7, Haapsalu
E-R 10-18, L 10-15, P suletud.
Tel 473 4737
normanoptika.ee

norman optika

Eesti Segakooride Liidu laulupäev

17. august 2024 kell 16
Haapsalu lossihoov

HÄÄLED LÄBI AJA: MEIE LAULUDE LOOD

Sissepääs tasuta

30

18. august 2024 kell 18
Haapsalu Toomkirikus

ESLi lauljate suvekooli koor ÜENSO orkester dirigent Anu Tali

GIACOMO PUCCINI MESSA DI GLORIA

Piletid 20/15€ müügil Fientas ja tund enne algust kohapeal

41. SUVESEMINAR
12.-16. AUGUST 2024 HAAPSALUS

KONTSERDID

Esmaspäeval, 12. augustil kell 20
Haapsalu Maarja-Magdaleena kirikus
Õhtune jumalateenistus Cyrillus Kreegi õigeusu laulude käsikirjast
Ansambel Heinavanker ja preester Sakarias Leppik, kunstiline juht ja dirigent Margo Kõlar
Piletid 15/10€

Kolmapäeval, 14. augustil kell 20
Haapsalu Kutsehariduskeskuse saalis
Rahvusooper Estonia noormeestekoor
dirigent Hirvo Surva
Piletid 15/10€

Neljapäeval, 15. augustil kell 20
Uuemõisa mõisas
Mati Turi (tenor)
Rein Rannap (klaver)
„KAKS KARU“
Piletid 20/15€

Piletid Piletilevis ja tund enne algust kohapeal kooriühing.ee

Co-funded by the European Union
Cheral-TIES
Eesti Kultuurkapital
Eesti Rahvakultuuri Keskus
Eesti Kooriühing
Kultuuriministeerium
Eesti Laulu- ja Tantsuajal